

LGBT+ literatura očima transkluka

Autor: Matty Čechovských

Číslo: roč. 6, č. 2/2020

Rubrika: Impulsy u kávy

Klíčová slova:

Medailonek:

Antonín Hejtmánek je osmnáctiletý student třetího ročníku informatiky. Ve volném čase rád tvoří webové stránky, mezi jeho záliby patří také poslech hudby, hra na klavír, kytaru a housle, zpěv, čtení a psaní. A mimo to je Tony transkluk (chlapec, kterému bylo při narození přisouzeno ženské pohlaví).

Autorem fotky je Tony Hejtmánek.

1) Víím, že čteš knihy s tematikou LGBT+, ale zajímalo by mě proč, když situace v nich popisované nejspíš znáš z vlastního života. Je nějaký specifický důvod, třeba něco, co v nich vyhledáváš nebo co ti mohou nabídnout, nebo tě prostě jenom baví?

Jako úplně první LGBT+ knížku jsem četl *Kalvárii* od Petry Braunové. Tehdy jsem začal pochybovat o své sexualitě a řeknu to rovnou, velmi mi pomohla uvědomit si, že lesba tedy rozhodně nejsem, i když se mi dívky líbí. Další byla první kniha Mika Perryho *Klec pro majáky*, která mi dost důkladně otevřela oči. Když totiž máte možnost nahlédnout takhle zblízka do života českého transgender člověka, zatímco sami v sobě nosíte pochyby o vlastní identitě, po chvíli zjistíte, že srovnáváte vaše pocity s těmi v knize. A nakonec i to, jak moc vám jsou některé z nich blízké. Shrnu bych to tak, že v minulosti mi LGBT+ literatura pomáhala utříbit si všechno v sobě a poznat se, zjistit, co že to je vlastně na mě celý život tak strašně divné.

Poslední dobou čtu tento žánr nejspíš i z pocitu jakési netuctovosti těch příběhů a přetrvává pocit, že jednak já situaci chápu mnohem lépe, neboť je mi blízká, jednak někdo jiný, ať už spisovatel či knižní postava, to očividně měl či má stejně, nebo alespoň podobně, že v tom prostě nejsem sám, což vždy oceníte.

2) Dokážeš si vybavit nějakou situaci ve svém životě, kdy ti LGBT+ literatura pomohla? Třeba si něco uvědomit, udělat, pochopit...

Výše už jsem to zmiňoval, bylo tu pár zásadních knih, které mi pomohly uvědomit si, kým jsem a s kým chci být. Zjistit definici a říct si „ano, to jsem já“ ale dělí proces přijetí sebe sama, s čímž souvisí odmítání - u mě trvalo téměř dva roky, než mi došlo, že jinak to zkrátka nepůjde. A číst další a další knihy na téma LGBT+ mi pomohlo znova a znova se ujišťovat, že ani kdybych se snažil sebevíc, moje identita nezmizí pryč, navíc že pokud chci být skutečně šťastný, musím pro to teď něco začít dělat.

Ale chtěl bych podotknout, že zdaleka nešlo jen o tyto knihy nebo situace. Ať už jsem četl o jakýchkoliv členech LGBT+ komunity, několikrát mi knihy dodaly odvalu nebát se a někomu o sobě povědět. A jindy mě připravily na nepříznivé situace, které můžou s „coming outem“ vždy přijít, a je třeba se připravit jak na pozitivní, tak na negativní přístup okolí.

3) Jsou podle tebe situace v těchto knihách psané autenticky? Našel jsi v nich například něco, co znáš i ze svého reálného života?

Knihy, které jsem doposud přečetl, byly většinou velmi autentické, především žádné z nich nebyly podobné, i když u některých jsem to čekal. Většina LGBT+ knih popisuje coming out či objevování sexuality, takže je očekávané, že se budou ve spoustě věcí podobat, ale ať jsem čekal cokoli, třeba konkrétně již kvůli obálce podobnost mezi knížkami *Nedej se* (R. Rowell) a *Muffin a čaj* (T. Addair), žádnou jsem nenašel. Každý příběh byl úplně originální, knihy jakoby popisovaly reálné osudy, osobnosti a přístupy. Jako amatérský spisovatel se často realitou nechám inspirovat, ale jako čtenáři mi neunikne určitá tuctovost v moderních příbězích pro mládež. Ale v moderní LGBT+ literatuře jsem však na ni zatím nenarazil.

Myslím, že jsem ještě nečetl takovou LGBT+ knížku, která by zobrazovala postavy z této komunity stereotypně, jak to občas bývá v některých filmech, nebo by snad její osud přitáhla za vlasy, což zase znám z knih jiných žánrů, především young adult. Jako příslušníka komunity mě nesmírně těší taková skutečnost, často se totiž setkávám s předsudky kvůli všeobecné špatné informovanosti společnosti, což by tyto příběhy, které dají ostatním nahlédnout pod skutečnou poklici našich životů, mohly teoreticky zmírnit.

4) A u otázky opravdovosti ještě chvíli zůstaneme. Jak moc autentické ti přijdou pocity LGBT+ hrdinů v knihách, když bys je srovnal se svými zkušenostmi?

Čím delší dobu procházím tranzicí, tím více negativních zkušeností mám. Takže když jsem si na úplném začátku četl Aristoteles a Dante odhalují záhady vesmíru (B. A. Sáenz), a říkal jsem si, že se nikdy do podobných situací nedostanu, mýlil jsem se. Co se pocitů týče, velmi jsem se v některých postavách našel. V některých ne, je samozřejmé, že nejsme všichni stejní, a v takových případech tu autentičnost nedokážu posoudit.

5) Již jsme tu zmiňovali coming out, který je pro všechny LGBT+ lidi je společný, a zároveň často nejtěžší částí na jejich cestě. Možná i z toho důvodu se coming out objevuje ve většině LGBT+ knih. Přejde ti, že se tyto literární scény od těch reálných něčím liší, nebo jsou psány uvěřitelně? A myslíš, že mohou menšinovým čtenářům v něčem pomoci?

Coming out probíhá pro každého úplně jinak. Z vlastní zkušenosti a především ze zkušenosti přátel dokážu říct jen tolik, že i ten nejneuvěřitelnější scénář coming outu je reálně možný. S mými coming outy jsem většinou žádnou knižní scénku neporovnával, za všechny mám ale moc rád tu část v *Probuzení Simona Spiera* (B. Albertalli) – později známou pod titulem *S láskou, Simon*, kde se autorka zmiňuje o tom, proč nemusí heterosexuálové dělat coming out. Filmové zpracování ji pak posunulo ještě o level výš.

A jako menšinový čtenář mohu jen potvrdit, že scénky o coming outu mi celkem pomohly, ať už šlo o to, co bych měl říct, nebo o přípravu na reakci rodičů nebo přátel.

6) V současné české literatuře pro mládež, a občas už i v té pro menší děti, se to jen hemží tematikou homosexuality. Avšak jiná témata, týkající se například otázky identity, jsou u nás až na několik málo výjimek přehlížena, a to i přes to, že v zahraničí vyšly a jsou úspěšné. Proč si myslíš, že tomu tak je?

Za sebe bych řekl, že v Česku je jen málo lidí, kteří dokážou o tranzici otevřeně mluvit, především taky kvůli okovům, které stanovuje naše zdravotnictví. Téma „typických trans“ je ve společnosti stále ještě docela tabu a co teprve téma těch, co se vymykají tabulkám? Myslím, že každý, kdo by mohl psát příběhy s transgender tematikou, na to těžko sbírá odvahu, především v České republice. Doufám, že třeba jednou budu z těch, kteří takové příběhy psát budou.

7) A otázka na závěr - jakou knihu bys za sebe doporučil čtenářům (a proč)?

Kromě výše zmíněných knih, pro ty, kterým nevádí angličtina, *Beautiful music for ugly children* (K. Cronn-Mills), krásný příběh o transgender chlapci těsně po coming outu rodičům – přečteno jedním dechem. Dále hlavně formou velmi zajímavá kniha *Líbali jsme se* (D. Levithan) a *Dánská dívka* (D. Ebershoff), která mi vehnala slzy do očí i po několikáté. Nesrovnatelná s filmovým zpracováním, i když proti Eddiemu Redmaynovi snad nedokážu říct ani slovo. Na přečtení v mé knihovně stále čeká *Hotel Sen, pokoj 36* (M. Perry) a *Will Grayson, Will Grayson* (J. Green, D. Levithan).

ČECHOVSKÝCH, Matty. LGBT+ literatura očima transkluka. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. 2020, roč. 6, č. 2 [cit. 2020-05-19].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/lgbt-literatura-ocima-transkluka.
ISSN 2336-727X.